

Jokaisenoikeudet pyörämatkailussa ja yhdistysten vapaaehtoiset pyöräilymatkailun tukena

Pyörämatkailuwebinaari

Hannu Tiusanen, yhteiskuntasuhteiden erityisasiantuntija
31.8.2023

SUOMEN LATU

SUOMEN LATU

**SUOMEN LATU
ON VALTAKUNNALLINEN
ULKOILUJÄRJESTÖ**

Suomen Latu

- Valtakunnallinen ulkoilujärjestö
- Yli 90 000 jäsentä 183 jäsenyhdistyksessä
 - esim. Helsingin Latu ja Polku - Suomen suurin liikuntaseura yli 8000 jäsenellään
- Edistämme vastuullista ympärivuotista ulkoilua
- Visio: Kaikki löytävät mielekkään tavan ulkoilla ja nauttia luonnosta
- Kansalaisjärjestötoiminnan lisäksi majoitus- ja matkailutoimintaa sekä liikunnanohjaustoimintaa Saariselän tunturialueella
 - <https://www.kiilopaa.fi/>

SUOMEN LATU

KIILOPÄÄ - AITO TUNNE TUNTURISTA

Mistä lisätietoa jokamiehen-/jokaisenoikeuksista

- “Jokamiehenoikeudet ja toimiminen toisen alueella”:

<https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/acebaf9b-cb8b-4c11-9f30-d432483f69cd/content>

Jokamiehen-/jokaisenoikeudet & pyöräily

- Jokaisenoikeudet sisältävät oikeuksia ja velvollisuuksia.
- Velvollisuuksia maanomistajia, luontoa ja toisia luonnossa kulkevia kohtaan.
- Jokaisenoikeudella saa: liikkua jalan, hiihtäen ja **pyöräillen**, sekä ratsastaa luonnossa.
- Jokaisenoikeudella toimiminen **ei saa aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa** maanomistajalle (rikoslain 28 luku 11 §) - Vain haitta merkitsee.
- Maastopyöräily on sallittua ilman maanomistajan lupaa, mutta siitä ei saa aiheutua vähäistä suurempaa haittaa tai vahinkoa maankäytölle.
- Maastopyöräilyn aiheuttama maaston kulumisen riippuu mm. sääolosuhteista, vuodenajasta ja maaperästä.
 - Maastopyöräilyn mm. aiheuttamasta maastonkulumisesta hyvä kirjoitus: <https://www.latujaopolku.fi/uutiset/jalkia.html>
- Reiteillä voidaan ohjata maastopyöräilyä ja ehkäistä mahdollista maaston kulumista.

- *Hyvä käytäntö: Maastopyöräily kulutukselle herkillä alueilla - Jos maastopyöräilyyn käytetään laajassa mitassa samoja alueita, siitä on hyvä sopia maanomistajien kanssa.*
 - Riski vähäistä suuremman haitan koitumisesta.
 - Tämä hyvä periaate muillakin alueilla; aina parempi sopia.
- Pyörämatkailureittien tulee olla maanomistajien kanssa sovittuja.
 - “1. Reitillä on tarvittavat luvat ja sosiaalinen toimilupa.” (<https://www.bikeland.fi/reittikuvaus>)

Pyöräily yksityisteillä

- Yksityisteillä voidaan liikkua jokaisenoikeudelle esimerkiksi kävellen, hiihtäen, **pyöräillen** ja ratsastamalla.
 - Ei saa aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa.
- Tienpidon kustannuksia selvästi nostava toiminta edellyttää tienpitäjän luvan ja siitä voidaan periä käyttömaksu.
 - Tienpidon kustannuksiin kuuluu mm. lanaus, auraus ja hiekoitus.
- Yksityistie osana pyöräilyreittiä.
 - HE 147/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle yksityistielaiksi: 28 § Muiden kuin tieosakkaiden oikeus käyttää tietä.

- Leiriytymisellä tarkoitetaan **tilapäistä** paikallaan oleskelua tai yöpymistä teltassa tai muussa majoitteessa.
- Jokaisenoikeudella tapahtuvasta leiriytymisestä, mm. sen kestosta tai tarkoituksesta, ei ole säädetty; *tilapäistä*.
- Jokaisenoikeudella voi pääsääntöisesti leiriytyä siellä missä liikkuminenkin on sallittua.
- Jokaisenoikeudella leiriytyvän vastuulla on arvioida, milloin haitan tai häiriön riski kasvaa niin suureksi, että asiasta on sovittava maanomistajan kanssa.

Järjestyssääntö

- Ennen järjestyslain voimaantuloa vuonna 2003 Suomessa oli voimassa kuntakohtaisia järjestyssääntöjä, joita oli noudatettava ja jotka muodostivat sellaisenaan rangaistusvaatimusperustan.
- Järjestyslain myötä järjestyssääntöjen oikeudellinen merkitys muuttui.
- Järjestyssääntö on luonteeltaan ohje, eikä sillä ole välitöntä oikeusvaikutusta, mutta järjestyssäännössä voidaan toistaa muiden lakien säännöksiä.
 - Järjestyssäännölläkään ei saa perusteettomasti rajoittaa jokaisenoikeuksia.
- Kunnilla ei ole enää mahdollisuutta antaa kunnallisia leirintää tai maastossa yöpymistä koskevia rajoituksia. Siten esimerkiksi kunnan määräämät leirintäkiellot koko kunnan alueella tai jonkin tapahtuman aikana eivät enää perustu lakiin.

Leiriytyminen uimarannalla

- Yleinen uimaranta on tarkoitettu kaikkien käyttöön pääasiassa uimista ja rannalla oleskelua varten.
- Leiriytyä ei saa alueelle, missä leiriytyminen aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa maanomistajan varsinaiselle maankäyttötarkoitukselle.
- Kunnilla voi olla edelleen esimerkiksi uimarantoja koskevia järjestyssääntöjä, joilla voidaan turvataan ja ohjata rannan käyttöä.

SUOMEN LATU

VAHVA KANNANOTTO ULKOILMAELÄMÄN PUOLESTA

Miten yhdistysten vapaaehtoiset voivat olla tukemassa pyörämatkailua (I)

- Vapaaehtoisten paikallistuntemuksen ja lajiosaamisen hyödyntäminen.
- Reittien säännöllinen ajaminen ja huomioiden tekeminen reitistä.
- Yhdistysten vapaaehtoisten käyttämien reittien merkitseminen ja markkinointi; luvat kuntoon.
- Yhdistysten pyörien vuokraaminen matkailuyrittäjän käyttöön.
- Yhdistyksen pyöräilyn ohjaajien hyödyntäminen.
- Yhdistysten järjestämät avoimet pyörälenkit esille, jotta turistit voisivat ne löytää.

Miten yhdistysten vapaaehtoiset voivat olla tukemassa pyörämatkailua (II)

- Yhdistysten vapaaehtoiset reitintekijöinä:
 - Hartola-Sysmä:
<https://yhdistyspalvelut.suomenlatu.fi/fi/ajankohtaiset-2/kuukauden-ulkoiluteko-hartolan-latu-nosti-pyorailyreitiston-uudelle-tasolle.html>
 - Oulainen:
<https://yhdistyspalvelut.suomenlatu.fi/fi/ajankohtaiset-2/kuukauden-ulkoiluteko-pyhajokiseudun-latu-teki-talvireitin-maastopyorailijoille-oulaisiin-yhdessa-oulaisten-kaupungin-kanssa.html>

KIITOS!

SUOMEN LATU